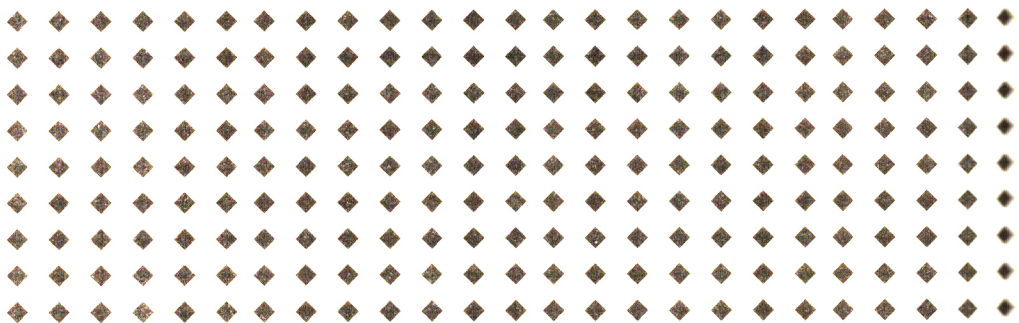

فلسفہ تاریخ

روش شناسی و تاریخ نگاری

حسین علی نوذری

فهرست

□ مقدمه

۱۵

بخش اول فلسفه تاریخ

- ۱ فلسفه تاریخ؛ نگاهی به دیدگاه‌های رایج در فلسفه معاصر تاریخ (آر اف انکسون) ۲۳
- ۱ رویکردهای جوهری و تحلیلی مدخل سخن ۲۴
- ۲ فلسفه تحلیلی یا انتقادی تاریخ ۲۵
- ۱-۲ یک بررسی درجه دوم ۲۵
- ۲-۲ حقایق درباره گذشته ۲۸
- ۲-۳ عیست ۳۲
- ۲-۴ تبیین و علیت ۳۶
- الف تشبیه‌های قابوسد نظریه قابون (پور و همپل) ۳۸
- ب تشبیه‌های عقلانی (کالیگود، دری) ۳۹
- ح تشبیه‌های روایی (اُکسات، ناترملد، گالی) ۴۱
- د تبیین علی سطوح علّیت تاریخی ۴۴
- ۲-۵ ارزشها ۴۶
- ۳ فلسفه جوهری یا نظری تاریخ ۵۰
- ۱-۳ کلیات ۵۰
- ۲-۳ کانت ۵۱
- ۳-۳ هگل ۵۳
- ۴-۳ مارکس ۵۴
- الف ماتریالیسم تاریخی به مثابه نظریه‌ای علمی درباره تحولات اجتماعی ۵۷
- ب ماتریالیسم تاریخی به مثابه نگره‌ای تفسیری ۵۸

۱۰۱	۷-۲ ار فلسفه حوهری (ظری) تاریخ ساند عقلت کرد
۱۰۲	۷-۳ تاکید فرایده بر تداوم و استمرار
۱۰۳	۷-۴ معنی به منانه کلد
۱۰۶	۷-۵ درک عیبت
۱۰۸	فلسفه تاریخ: رابطه تاریخ، فلسفه و علوم اجتماعی (۲)
۱۰۹	۱ روایای مثلث
۱۰۹	۱-۱ تعاریف
۱۱۰	۱-۲ علوم اجتماعی را چگونه می توان «علمی» دانست؟
۱۱۲	۱-۳ بر و نقش دهیت
۱۱۴	۲. تاریخ و علوم اجتماعی صلح راست مثلث
۱۱۴	الف نقاط اشتراک
۱۱۴	۲-۱ ساختار و کش
۱۱۶	۲-۲ پروها و ساختارهای تاریخ
۱۱۸	۲-۳ مکتب آنال
۱۱۸	۲-۴ دیگر حوره های دارای وحه اشتراک
۱۱۹	ب نقاط افتراق
۱۱۹	۲-۵ مفاهیم در علوم اجتماعی و در تاریخ
۱۲۰	۲-۶ تاریخ جامع علوم مانع
۱۲۱	۲-۷ علوم و نظریه
۱۲۱	۲-۸ کاربرد اصول و مناسی ریاضی
۱۲۳	۲-۹ تاریخ مطالعه موارد غیر قابل مشاهده است
۱۲۳	۲-۱۰ آیا می توان کشفهای اسانی را بمعیم داد تا کلت بحشند؟
۱۲۴	ج رمان و علوم اجتماعی
۱۲۴	۲-۱۱ آیا علوم اجتماعی می تواند رمان را ناده بگیرد؟
۱۲۵	۲-۱۲ نظریه اجتماعی به منانه علت تحول اجتماعی
۱۲۵	۲-۱۳ آیا علوم اجتماعی به نظریه های توسعه نیار دارند؟
۱۲۷	۲-۱۴ خطوط سه گانه برای جامعه شناسی سی رایت ملر
	۲-۱۵ هیچ یک از این سه رویکرد معصل زمان را برای داشمند
۱۲۸	علوم اجتماعی حل نمی کند

۵۸	۳-۵ توین بی
۶۱	۳-۶ جرگرای یا دترمینیسم تاریخی
۶۳	۳-۷ پویر و انتقاد از دترمینیسم تاریخی و تاریخیگری
۶۵	○ کتابشناسی
۶۹	۲ مدحلی بر فلسفه تاریخ: گذشته، حال، آینده (۱) (مایکل استورد)
۷۳	۱ اهمیت و جدیه تاریخ
۷۳	۱-۱ امکان فلسفه تاریخ
۷۵	۱-۲ وحاحت و عامه پسندی تاریخ
۷۶	۱-۳ سط و گسترش موضوع تاریخ
۷۸	۲ ویژگیهای فلسفی تاریخ
۸۱	۳ عقلت از فلسفه تاریخ در دوران معاصر
۸۱	۳-۱ کمبود منابع در رمیه فلسفه تاریخ
۸۲	۳-۲ دو نوع فلسفه تاریخ
۸۴	۳-۳ پویش برای شناخت قابل اعتماد
۸۶	۳-۴ آیا تاریخ و فلسفه رقیب هم هستند یا مکمل یکدیگر؟
۸۷	۴ وضعیت کنونی فلسفه تاریخ
۸۷	۴-۱ روید کند ایجاد روابط حسه
۸۹	۴-۲ تایر کالنگود
۹۰	۴-۳ چالشهای فلسفی
۹۲	۴-۴ اهمیت معنی
۹۴	۵ نحوه ارتباط فلسفه تاریخ با سایر رشته ها
۹۵	۶ فلسفه تاریخ و ددعه های معاصر
۹۵	۶-۱ گروه های به حاشیه رانده شده در تاریخ
۹۶	۶-۲ اصلاح و تغییر چشم اندازهای تاریخی
۹۷	۶-۳ تایر بر مسائل فلسفی
۹۸	۶-۴ پست مدرنیسم و پست مدرنیته
۱۰۰	۷ امکانات آتی فلسفه تاریخ
۱۰۰	۷-۱ فلاسه تاریخ باید ورن و اعنار بیشتری برای تاریخ قابل شود

- ۱۵۵ ۴-۵ ست در دی
- ۱۵۶ ۴-۶ ست در جامعه
- ۱۵۷ ۴-۷ ست در اندیشه سیاسی
- ۱۵۷ ۴-۸ تضاد مورخان ست به مناسبت تصویر خود ملی
- ۱۵۸ ۴-۹ کشتار همگانی در تاریخ آلمان
- ۱۵۹ ۴-۱۰ آیا علوم اجتماعی مصاد را ناخیر می‌شمارند؟
- ۱۶۰ ۴-۱۱ آیا مورخان مصاد را ناخیر حلوه می‌دهند؟
- ۱۶۰ ۴-۱۲ چگونه باید ناگذشته خویش آستی کنیم؟
- ۱۶۲ ○ برای مطالعه بیشتر
- ۱۶۶ ○ کتابشناسی
- ۱۷۳ ۴ فلسفه تاریخ چارچوبهای اساسی در آموزش فلسفه مدرن تاریخ (لئون بمان)
- ۱۷۴ چارچوبهای اساسی در فلسفه مدرن تاریخ مدخل
- ۱۷۵ ۱ شساحت امر واقع (فاکت) تاریخی
- ۱۸۵ ۲ تبیین و درک
- ۱۹۷ ۳ عیبیت و ارزش
- ۲۰۸ ۴ روایت و واقع‌گرایی
- ۲۱۹ ۵ نتیجه‌گیری
- ۲۲۱ معرفی منابع اساسی در رمینه فلسفه تاریخ
- ۲۲۷ سؤالات اساسی آموزشی در فلسفه تاریخ
- ۲۳۰ ○ کتابشناسی
- ۲۳۳ ۵ ترهایی درباره فلسفه تاریخ (والتر سامن)
- ۲۳۷ هجده تر درباره فلسفه تاریخ
- بخش دوم روش‌شناسی در تاریخ**
- ۲۵۳ ۶ سبب تاریخ ساختارهای اقتصادی و اجتماعی: رابطه اقتصاد و تاریخ (کرسوفر لوند)
- ۲۵۸ ۱ بحستین رویکردها در نگارش تاریخ اقتصادی و اجتماعی
- ۲۷۲ ۲ ضرورت تدوین علم تاریخ ساختاری اجتماعی
- ۲۷۶ ۳ روابط متقابل فلسفه، روش‌شناسی و نظریه در تبیین علمی

- ۱۳۰ ۲-۱۶ معصل جامعه‌شناس
- ۱۳۱ ۲-۱۷ اقدامات دانشمندان علوم اجتماعی برای تدوین نظریه‌های تحول
- ۱۳۲ ۲-۱۸ تاریخ‌نگاری به مناسبت یک محصول فردی
- ۱۳۴ د کمک متقابل
- ۱۳۴ ۲-۱۹ رویکرد علمی عناصر غیرشخصی
- ۱۳۶ ۲-۲۰ فواید و مزیای حاصل از علوم اجتماعی برای تاریخ
- ۱۳۶ ۲-۲۱ کمکهای مورخ به علوم اجتماعی
- ۲-۲۱-۱ آگاهی‌بخشهای مورخ برای علوم اجتماعی: تحولات نامطم و غیرقابل‌پس‌بسی
- ۱۳۶ ۲-۲۱-۲ اهمیت فرد
- ۱۳۸ ۲-۲۱-۳ ارزشها و عیب
- ۱۳۹ ۲-۲۲ جمع‌بندی مورخ از زمان، معنی و ارزش آگاهی می‌دهد
- ۱۴۱ ۳ فلسفه و علوم اجتماعی قاعده مثلث
- ۱۴۱ ۳-۱ علوم اجتماعی چیست؟
- ۱۴۲ ۳-۲ ماده
- ۱۴۲ ۳-۲-۱ کشتا و همسان‌سازها
- ۱۴۳ ۳-۲-۲ افراد
- ۱۴۴ ۳-۲-۳ احصا کاد با سه‌انحصا
- ۱۴۵ ۳-۳ علوم اجتماعی چیست؟ - روش
- ۱۴۵ ۳-۳-۱ بورسیوسی یا ناولی (هرمونیکی)؟
- ۱۴۶ ۳-۳-۲ موضوعات سه‌گانه کلب درون‌فهمی ارزش
- ۱۴۹ ۳-۳-۳ نظریه انتقادی و علوم اجتماعی فارغ از درس
- ۱۵۰ ۴ فلسفه و تاریخ صلح چپ مثلث
- ۴-۱ آیا رنالیسم اجتماعی پرسشهایی برای فلاسه و مورخان در پی دارد؟
- ۱۵۱ ۴-۲ نحوه یا چگونه شساحت لزوم هر دو روش
- ۱۵۲ ۴-۳ ست به مناسبت مفهومی برای کل مثلث ما
- ۱۵۴ ۴-۴ ست در ادبیات
- ۱۵۵

- ۲ فلسفه و تاریخ ۲۷۷ الف فلسفه و روش‌شناسی
- ۳ فلسفه تاریخ و تاریخ فلسفه ۲۹۰ ب ماهیت نظریه
- ۴ کنار گذاشتن هگل ۲۹۶ ۴ مفهوم قلمرو علمی
- ۵ متعلق [موضوع/آنزه] تاریخی، یا نواع بر سر کلهها ۳۰۸ ۵ اهمیت و جایگاه رئالیسم یا مشی واقع‌گرایی در تاریخ و علوم اجتماعی
- ۶ درباره روایت یا دامهای حکایت ۳۱۴ ۶ وقایع، کشفها و ساختارها درباره متافیزیک دنیای اجتماعی
- ۷ تاریخ در برابر داستان یا قواعد روایت صادق ۳۱۶ الف نحل‌های عمده هستی‌شناسی اجتماعی
- ۸ تاریخ و فلسفه ۳۱۸ ب مفاهیم جامعه‌شناختی عام معصل کلان-حرد
- ۸ ضرورت همگرایی نظریه اجتماعی و تاریخ: رابطه جامعه‌شناسی و تاریخ (بتر بری) ۴۰۸ ۷ روش‌شناسیهای بدیل سه‌گانه برای تبیین ساختاری
- ۱ گفت‌وگوی ناشوایان ۴۱۰ ۸ تاریخ مبتنی بر وقایع، و تاریخ ساختاری
- ۲ تفکیک تاریخ و نظریه ۴۱۳ ۹ معصلات تبیین تاریخ ساختاری
- ۳ نفی گذشته ۴۲۴ الف تبیین علی در تاریخ
- ۴ ظهور تاریخ اجتماعی ۴۲۸ ب دفت و جامعیت مفهومی و نظری در تبیین تاریخ
- ۵ همگرایی و انطباق نظریه و تاریخ ۴۳۳ ح کارآیی و کمات مفهومی و نظری در تبیین تاریخ
- کتابشناسی ۴۳۹ د دهست‌گرایی در برابر عییت‌گرایی
- ه ارانه ارربایها و استدلالهای تاریخی ۳۳۵ و نقش مقایسه و تطبیق در تاریخ
- ۱۰ رابطه روش‌شناسی ساختماندگرا با نظریه ساختماندگرا ۳۳۹ ۱۰ رابطه روش‌شناسی ساختماندگرا با نظریه ساختماندگرا
- ۱۱ ضرورت تدوین قلمرو علمی برای تاریخ ساختاری ۳۴۰ ۱۱ ضرورت تدوین قلمرو علمی برای تاریخ ساختاری
- الف ماهیت و روابط متقابل حوامع و نظامهای امصادی ۳۴۲ الف ماهیت و روابط متقابل حوامع و نظامهای امصادی
- ب قرانتهایی ار اقتصاد جامعه‌ساحی ۳۵۰ ب قرانتهایی ار اقتصاد جامعه‌ساحی
- ح رابطه ساختارها با وقایع و کشفها. معصل حرد-کلان ۳۵۳ ح رابطه ساختارها با وقایع و کشفها. معصل حرد-کلان
- د تاریخ واقعی تکامل ساختاری ۳۵۷ د تاریخ واقعی تکامل ساختاری
- کتابشناسی کلیومتریک ۳۶۵ ○ کتابشناسی کلیومتریک
- ۷ تاریخ فرهنگی: رابطه فلسفه و تاریخ (روژه سارته) ۳۶۹ ۷ تاریخ فرهنگی: رابطه فلسفه و تاریخ (روژه سارته)
- ۱ چالش میاب نارمایی، کارست و تملیک ۳۷۳ ۱ چالش میاب نارمایی، کارست و تملیک
- الف نارمایی ۳۷۶ الف نارمایی
- ب کارست ۳۸۰ ب کارست
- ح تملیک ۳۸۲ ح تملیک
- ۲ فلسفه و تاریخ ۳۸۳ ۲ فلسفه و تاریخ
- ۳ فلسفه تاریخ و تاریخ فلسفه ۳۸۴ ۳ فلسفه تاریخ و تاریخ فلسفه
- ۴ کنار گذاشتن هگل ۳۸۸ ۴ کنار گذاشتن هگل
- ۵ متعلق [موضوع/آنزه] تاریخی، یا نواع بر سر کلهها ۳۹۴ ۵ متعلق [موضوع/آنزه] تاریخی، یا نواع بر سر کلهها
- ۶ درباره روایت یا دامهای حکایت ۳۹۶ ۶ درباره روایت یا دامهای حکایت
- ۷ تاریخ در برابر داستان یا قواعد روایت صادق ۴۰۰ ۷ تاریخ در برابر داستان یا قواعد روایت صادق
- ۸ تاریخ و فلسفه ۴۰۶ ۸ تاریخ و فلسفه
- ۸ ضرورت همگرایی نظریه اجتماعی و تاریخ: رابطه جامعه‌شناسی و تاریخ (بتر بری) ۴۰۸ ۸ ضرورت همگرایی نظریه اجتماعی و تاریخ: رابطه جامعه‌شناسی و تاریخ (بتر بری)
- ۱ گفت‌وگوی ناشوایان ۴۱۰ ۱ گفت‌وگوی ناشوایان
- ۲ تفکیک تاریخ و نظریه ۴۱۳ ۲ تفکیک تاریخ و نظریه
- ۳ نفی گذشته ۴۲۴ ۳ نفی گذشته
- ۴ ظهور تاریخ اجتماعی ۴۲۸ ۴ ظهور تاریخ اجتماعی
- ۵ همگرایی و انطباق نظریه و تاریخ ۴۳۳ ۵ همگرایی و انطباق نظریه و تاریخ
- کتابشناسی ۴۳۹ ○ کتابشناسی
- بخش سوم مکاتب تاریخنگاری معاصر**
- ۹ نوع جدیدی از تاریخ: میسل فوکو و نظریه عدم استمرار در تاریخ (مارک پُستر) ۴۴۷ ۹ نوع جدیدی از تاریخ: میسل فوکو و نظریه عدم استمرار در تاریخ (مارک پُستر)
- فوکو و نظریه عدم استمرار در تاریخ ۴۵۱ فوکو و نظریه عدم استمرار در تاریخ
- ۱ نظریه عدم استمرار ۴۵۶ ۱ نظریه عدم استمرار
- ۲ دیرین‌شناسی دانش / تمارشناسی قدرت ۴۶۱ ۲ دیرین‌شناسی دانش / تمارشناسی قدرت
- ۳ مفهوم ایدئولوژی ۴۶۸ ۳ مفهوم ایدئولوژی
- ۴ کثرت بیروها ۴۷۳ ۴ کثرت بیروها
- ۵ جایگیری برای مارکس ۴۷۷ ۵ جایگیری برای مارکس
- ۱۰ تاریخگری یا مکتب اصالت تاریخ (حسعلی بودری) ۴۷۹ ۱۰ تاریخگری یا مکتب اصالت تاریخ (حسعلی بودری)
- ۱ تاریخچه پیدایش، ریشه‌های ربا‌شناسی و موارد کاربرد واژه تاریخگری ۴۸۰ ۱ تاریخچه پیدایش، ریشه‌های ربا‌شناسی و موارد کاربرد واژه تاریخگری
- ۲ تعریف تاریخگری ۴۸۷ ۲ تعریف تاریخگری
- ۳ مارکسیسم و تاریخگری ۴۹۵ ۳ مارکسیسم و تاریخگری

- ۴ نظریه‌پردازان و شارحان تاریخیگری ۴۹۹
- ۵ تاریخیگری در انگلستان و ایالات متحده ۵۰۳
- ۶ تاریخیگری و پسااستحگرایی ۵۰۷
- ۷ افول تاریخیگری ۵۱۰
- ۸ تاریخیگری نو ۵۱۵
- ۹ جمع‌بندی ۵۲۲
- ۱۱ تأملی در تاریخ معاصر (جان لوسی گدس) ۵۲۵
- ۱۲ ایران، روح دسای فاقد روح (مصاحبه نامسل فوکو) ۵۵۷
- فهرست نامها ۵۷۷
- فهرست اماکن ۵۹۰
- فهرست موضوعی ۵۹۳
- فهرست آثار ۶۳۳

مقدمه

مقالات مندرج در کتاب حاضر از میان آناری اسحاق و ترجمه سده‌اند که منابع معتبر و اصل در حوزه فلسفه تاریخ روش‌شناسی در تاریخ و مکاتب تاریخنگاری معاصر به شمار می‌روند تعدادی از این مقالات بیس از این در «بحس مناخ نظری» فصل‌نامه تاریخ معاصر ایران از شماره نخست دوره جدید آن (بهار ۱۳۷۶) تا شماره دوازدهم آن (زمستان ۱۳۷۸) چاپ و منتشر شده بودند، که حا دارد در همس‌ها از اولیای محرم این فصل‌نامه ورس تسکر نمایم هدف اصلی ما در این راستا تلاش برای بر کردن حلا مباحث نظری و تسوریک در بحسهای سه‌گانه فوق‌الذکر در عرصه ادبای تاریخی جامعه ماست از همان اسدای کار نا اقبال و تشویق علاقه‌مندان به این مباحث به ویژه اساند و دانشجوان رسته تاریخ در سطوح کارساسی ارشد و دکرا از داسگاه‌ها و مراکر محلف علمی کسور مواحه شدیم که نا ارسال نامه و تماسهای متعدد حواسار چاپ و انتشار این مقالات در شکل کتاب بودند

کتاب حاضر که بس از اصلاحات و افرودن دو مقاله در حوزه تاریخنگاری معاصر در هیات کنوبی تدوین و منتشر سده است، در واقع احابت این در حواسهاست این کتاب در سه بخش مستقل تدوین شده است فلسفه تاریخ روش‌شناسی در تاریخ و مکاتب تاریخنگاری معاصر در هر بخش سعی شد تا مقالات مهم و معسر استحابت و گسجاده سوبند نا بیار مخاطبان عام و علاقه‌مندان خاص به و بره محققان، بروهشگران، داسجویان و اساتید رسته تاریخ برآورده شود از آن‌ها که در ابتدای هر گفتار، مقدمه‌ای در معرفی کم و کیف مطالب مندرج در آن آورده‌ام، لدا در ایضا از ورود به بحث بیستر در این‌باره حودداری می‌کسم

نکته‌ای که در این مقدمه اساره به آن ضروری می‌ماند، اهمیت مباحث نظری و بحسهای دقیق علمی در حوزه‌های فلسفه تاریخ، روش‌شناسی تاریخی و تاریخنگاری است حلا مباحث نظری در رسته تاریخ (نا به تعبیر بهتر علم تاریخ) در مراکر علمی و داسگاهی ما و

عدم توجه حدّی به جایگاه و ضرورت طرح این فصل مباحث در کرسه‌های محلّف تاریخ در دانشگاه‌های کسور و سرب‌ی توحی و عدم علاقه‌مندی برخی از «تاریخ‌نویسان» ما به این مباحث (که در حقیقت ناشی از عدم آسایی آنان با این مقولات است) نکته کاملاً آسانی برای همگان بوده و بار نه تکرار و تاکید ندارد در اکثر آثار و کتبه‌های تاریخی شاهد هستیم که کمترین بنانه یا رد پایی از بنه‌های تحلیلی و نظری، موضوعات و مسائل روش‌شناختی (متدولوژیک) مصامین و مقولات عرصه نویا و داملاً در حال گسترش فلسفه تاریخ، و حرابه‌های معدد و بنه‌های متنوع تاریخ‌نگاری کلاسک، مدرن و پسامدرن در متن این آثار یا حداقل در مقدمه و مدخل آنها به عنوان فح نایی، گرم برای ورود به بنه‌های سراسر روایی و داسان‌نگارانه (که تحت عنوان تاریخ وقایع‌نگارانه و تاریخ روایی عرصه می‌سوند) به چشم می‌حورد تنها در سالهای اخیر برخی از پژوهسگران و اساتید ارحمد، که عمدتاً به سل حوان تر تعلق دارند و نا گراسه‌های تحصی در سائر رشه‌های علوم اجتماعی و اسانی نظر علوم سیاسی، حامعه‌ساسی، فلسفه، مطالعات فرهنگی یا ادبات به مطالعات تاریخی روی آورده‌اند، ار راویة تحلیلی و الگوهای نظری رشه تحصی خود به امر تجربه و تحلیل داده‌ها و وقایع تاریخی و در بهات به‌نگارش و تحریر تاریخ برداخته‌اند البته در این قبیل آثار حوسبانه در کنار این بنه‌های نظری و تحلیلی، سعی سده است نا ار اسناد و مدارک تاریخی، داده‌ها و فاکته‌های مسلم تاریخی نا استفاده ار تحلیل‌های حامعه‌شناختی آماری، و آموزه‌های روان‌شناختی، و یا براساس پارادانها و الگوهای نظری علوم سیاسی و راهکارها و کشمات حدید در حوره‌های سه‌گانه ران‌ساسی، سانه‌شناسی و معاساسی استفاده به عمل آید لکن سمار این قبیل محققان و تاریخ‌پروهان و این قبیل آثار در حامعه ما ار تعداد انگستان دست تحاور می‌کند، و ما همحان در عرصه ادبات تاریخی نا این بقصه و معصل بررگ روبرو هستیم

اما در سمت دیگر یعنی در بخش اعظم تاریخ‌نگاری این کسور نا شق متفاوت و معاری روبرو هستیم نویسندگانی که فاهد هر دو رمیه فوق هستند، یعنی به مورخ و تاریخ‌نگار علمی و آکادمیک به حساب می‌آند، و نه ار حوره‌های نظری و مباحث تسوریک سائر رسته‌های همسته نا تاریخ یعنی علوم سیاسی، حامعه‌ساسی، اقتصاد، آمار، فلسفه روان‌ساسی، مطالعات فرهنگی و نظریه فرهنگی، ادبات (نقد ادبی، نظریه ادبی، ران‌شناسی) و اطلاع و آگاهی دارند ایان به تعسر پروفوسور گدیس «مورحان تحری» هستند، و یا در وحه تحقرآمرتر آن به تعسر پروفوسور اتکسون «مورحان حس و قحی» هستند آثار

حجم و تولد اسوه آنان (برخی ار این تاریخ‌ساران و نویسندگان روربالست مدعی‌اند اگر امکانات بهسه و لارم را در احسار داسته ناسد هر ماه یک کتاب حواهند ساخت، کتاب‌سازی) به واحد مایه‌های علمی و داس نظری و راهکارهای روس‌ساسی است، و به ار ابتدایی ترس مفاهیم و ساروکارهای موجود در حوره‌های نویا و در حال گسترشی حوس فلسفه تاریخ، روس‌ساسی تاریخی و بنه‌های مسوع تاریخ‌نگاری در آنها حبری است

نا توجه به این صعفه‌است که این دسته ار تاریخ‌ساران برای حبران کاستیهای روش‌شاحی و فقدان منابع، عدم اسفاده ار اسناد و مدارک تاریخی و علمی و رفع بقیصه اعترارشناختی و لاپوشانی فعد تئوریک و فقر فلسفی و علمی سعی می‌کند مطالب و موضوعات خود را در قالب داسان‌سرای، وقایع‌نگاری، سرح و سظ دقق حربات حوادث و رحدادها و در قالب ران و تعاسری سربین و عامه‌پسند، همراه نا چاشنی عکسها و تصاویر آنچسانی ارابه دهد و بدین ترتیب نقایص و کاستیهای مذکور را بر طرف سارد

نویسندگان این قبیل آثار سعی می‌کند نا اسفاده ار مطالب افواهی، اقوال، شسده‌ها، شابعات کوحه و بازار، حواندبنه‌های سرگرم‌کننده و بعضاً حواب‌آور، مطالب روربالستی و ححال‌برانگتر و نظایر آنها، در مدتی کوباه آباری حجم و چیدحلدی نا تصاویر نارارسد عرصه نماید و عالماً نیز در این راه سسار موفی و حوس‌اقال هم هسد (نا کور سود هر آن‌که سواند دید!) ار سوی دیگر برای حلب مستری و افراش تسرار کسب و رساندن آن به حابه‌های متعدد، حسان نا آب و تاب به شرح دقیق حرثات و وقایع افاقه می‌بردارند که گویی خود فی‌الملل در اتاق حواب فلان شاهزاده‌حام، نا قصر فلان حاکم یا در سار فلان پادشاه بدیم محصوص و حلس مایوس بوده‌اند!

مانه تاسف این‌که در این بازار آسفته کتاب‌نوسی در عرصه تاریخ این رعما برای خود رسالی تاریخی قایل بوده و معتقدید در انام کسادی بازار کتاب و کتابخوانی که متاع آن ار رونق ایام افاده و سکه آن بی‌قدر و قیمت گسه و درعوص حرده‌بولهای ساه و سکه‌های قلب رواج یافته‌اند، در دورانی که کتابخوانان و کتابخوانی حایی ندارند و نه نوبه فراموشی و محاق سبرده می‌شوند، آثار آنان می‌تواند دوق و شوق کتاب حواندن را در مان حبل عظمی ار مردم برانگحه و آنان را کتابخوان سارید این نویسندگان همحسین نا حمله و اعتراص به اسفاده ار مباحث فلسفی، روش‌ساسی و علمی در ادبات تاریخی، معتقدید حواندگان، حتی اقسار تحصیلکرده، روشفکر و آکادمیک بیر حوصله این قبیل مباحث پبحیده و ثقل را ندارند، حه رسد به حواندگان معمولی و عوام؛ ریرا فهم و درک این قبیل مباحث مستلرم

فلسفه تاریخ نگاهی به دیدگاه‌های رایج در فلسفه معاصر تاریخ

آر اف اتکینسون

مقدمه

بروسور آر اف اتکینسون استاد فلسفه و فلسفه تاریخ دانشگاه اِگرت^۱، استاد فلسفه دانشگاه بورک، استادیار دانشگاه کِل^۲ و صاحب آثار و تألفات متعددی در حوزه فلسفه، فلسفه تاریخ و اندیشه سیاسی است. در مقاله‌ای که در بی‌می‌آند وی ضمن طرح دیدگاه‌های رایج در فلسفه تاریخ از کانت تا پوپر و پس از آن، دو نکته را مورد بحث قرار داده است: فلسفه تحلیلی تاریخ و فلسفه جوهری تاریخ.

در فلسفه تحلیلی مفاهیمی چون گذشته حال و آینده و انواع برداشتها و تفسیهای موجود درباره تاریخ نظریه‌های فایبمنند عقلانی، علی و روانی بررسی شده‌اند. فلسفه جوهری سر به بررسی فلسفه تاریخ از دیدگاه فلاسفه و اندسمدانی چون کانت، هگل، مارکس و بویس، دترمسیسم تاریخی و نقد پوپر بر آن پرداخته شده است. نویسنده پس از طرح دیدگاه‌های مورخان و فلاسفه تاریخ در قالب این دو نگاه هرکدام از آنها را بر اساس استدلالهای معنی‌تحریر و تحلیل می‌کند. اتکینسون در بهانه‌ها ضمن انکار حر تاریخی به این نتیجه می‌رسد که نه لحاظ منطقی به هیچ‌وجه حران حوادث تاریخی قابل پیش‌بینی نیستند. بنابراین نمی‌توان به طور صریح در خصوص حرابه‌های تاریخ، احکام قطعی صادر کرد و هم‌چنین قواس حاکم بر روند حوادث تاریخی به هیچ‌وجه قابل مقایسه با قواس حاکم بر علوم طبیعی و کاربردی هستند و صرفاً دارای قواس خاص خود هستند.

در این گفزار، علاوه بر طرح حارحوپهای اساسی فلسفه تاریخ مسائل مربوط به مساحت واقعیت یا فاکت تاریخی، تبیین و مفاهمه عسنت و ارس، روایت و واقعگرایی بر بررسی شده‌اند. به رعم بوسنده نظریه‌ها و فلسفه جوهری تاریخ یعنی نظریات کانت، هگل مارکس و تویینی دارای وجه حرگزانانه هسند البته به‌اسسای تقریبی نظر به کانت فلسفه تحلیلی تاریخ با ناکند بر انواع محلّف تسهای علی، فابوسند و روایی و تاکند بر مفاهمی نظر براهس فصایا گزراه‌ها، شواهد و بیانگر بوعی تداوم و بوسنگی با ساحصهای تحلیلی، منطقی و تحریمی است م

۱ رویکردهای جوهری و تحلیلی مدحل سحن

با توحه به کاربردهای متفاوت واژه «تاریخ»، دو نوع فلسفه تاریخ را می‌بوان از هم نمیر داد اول فلسفه تحلیلی یا انتقادی تاریخ و دوم فلسفه جوهری یا نظری تاریخ مورخان به مطالعه گذشته یا، به طور احص، به مطالعه و بررسی کارها و اقدامات صورت گرفته، حوادث رح داده، و نحوه انجام امور و اوضاع و احوال در تمدنهای گذشته انسانی و اجتماعی می‌پردازند البته در این میان، عالماً مردم دوران پیش از پیدایش حط و سوادآموری و حتی توده‌های بی‌سواد در دوره‌های محلّف تمدن را معلق به طبیعت می‌دانند تا تاریخ «تاریخ» بعضی اوفات عادتاً ناظر به صرف وقایع گذشته است مثل وقتی که می‌گوئیم جنگها و انقلابها در تاریخ رح می‌دهند؛ در مواقع دیگر ناظر به مطالعه و بررسی گذشته، و نحوه برخورد مورخ با موضوع اصلی مورد مطالعه^۱ است، مثل هنگامی که گفته می‌شود تاریخ تا اواخر قرن هجدهم به طور کامل نظام‌مند (سیستماتیک)، حرفه‌ای و تخصصی نشده بود با عابیت به اس وجه تمانر و اس نوع تفکیک می‌توان گفت که فلاسفه تاریخ جوهری یا نظری، تاریخ را عمدتاً به معنای گذشته مطالعه و بررسی می‌کنند، و مشخصاً به شیوه‌ای بلندپروازانه‌تر از مورخان معمولی به معنیم درباره آن می‌پردازند؛ در حالی که فلاسفه تاریخ تحلیلی یا انتقادی، تاریخ را به معنای مطالعه گذشته مورد بررسی قرار می‌دهند و به مسائل متعدد توحه می‌کنند، از جمله این که مورخان چه چیزی را شواهد، مدارک، یا تبیین

تلقی می‌کنند، آناتایح و دساوردهای آنان واحد حقیقت عیبی است با حبیر، آنا قصاوتهای اخلاقی درباره شخصیتهای تاریخی و طعمه مورخ است با حبیر از جمله مهمترین فلاسفه تاریخ جوهری می‌توان به نواحیم فوریه، حامامایستا و نکو، کانت، کندرسه، هر در، فبحه، هگل، شلسگ، مارکس، انگلس، کنت، اسپسر، اشپینگلر و تویینی اشاره کرد مارکس با آن برداشت معروف خود از تاریخ به مثابه روایت بصاد طقانی، از مناقشه برانگیر برین و در عس حال ناثرگذار ترس فلاسفه تاریخ در دوران معاصر بوده است مهمربس فلاسفه تاریخ تحلیلی بر عسارند از نابولد نسور، رانکه، لرد اکس، وندلسد، ریکرت، دلتای، بیدبو کروچه، کالسگود، کارل ریموبد پوپر، و شماری از فلاسفه به چندان مشهور که تاثیرات ارزنده و چشمگیری در حوره مطالعاتی خاص خود به حای بهاده‌اند گاردیر^۱، دری^۲، واب^۳، گالی^۴، اُکشات، نابرفلد و والش فقط معدودی از آنان هستند همان‌طور که انطار می‌رود برخی از مورخان عادی با معمولی نبر دیدگاهها و عقایدی فلسفی درباره موضوع مورد مطالعه خود ارائه کرده‌اند

فلسفه جوهری و فلسفه تحلیلی تاریخ از نظر اصول و مسانی از هم مستقل هستند و هر کدام برای خود اصول و مسانی مشخصی دارند؛ گرچه به بَدرت این امکان وجود دارد که هر کدام از اس دو را بتوان کاملاً جدا و مستقل از دیگری به کار گرفت اکثر نویسندگان، مورخان و فلاسفه در یکی از اس دو گروه قرار می‌گیرند آنچه در گفزار حاضر مطالعه خواهید کرد، بر این مساندوس شده است که شروع آن نبر با فلسفه تحلیلی تاریخ خواهد بود

۲ فلسفه تحلیلی یا انتقادی تاریخ

۲-۱ یک بررسی درجه دوم

فلسفه تاریخ را در اس معنا ناید بر اساس تمثیل فلسفه ریاضیات یا فلسفه علم، به عنوان بررسی درجه دوم از یک رشته درجه اول درک و فهم نمود فلاسفه

1 Gardiner

2 Dray

3 White

4 Gallie

1 subject matter